

Šolski center Nova Gorica
Srednja ekonomska in trgovska šola
Cankarjeva 10
5000 Nova Gorica
Tel.: 05 620 56 00

PRAKTIČNO USPOSABLJANJE Z DELOM

NAVODILA ZA DIJAKE **Srednje ekonomske in trgovske šole**

Praktično izobraževanje

Praktično izobraževanje v poklicnem in strokovnem izobraževanju se izvaja na dva načina: kot praktični pouk in kot praktično usposabljanje z delom. V šoli se izvaja praktični pouk, pri delodajalcu v podjetju pa praktično usposabljanje z delom. Del praktičnega usposabljanja z delom se lahko izvaja tudi v medpodjetniškem izobraževalnem centru (MIC). Dijaki kmetijskih šol lahko izvajajo praktično usposabljanje z delom na šolskem posestvu.

PRAKTIČNO USPOSABLJANJE Z DELOM (PUD)

Praktično usposabljanje z delom (PUD) je kombinacija dela in izobraževanja. Je obvezen del izobraževalnega programa in ga morate uspešno opraviti vsi dijaki v določenem obsegu izobraževalnega programa, da lahko izobraževanje uspešno zaključite. Čeprav boste opravljali praktično usposabljanje v podjetju, ste še zmeraj tudi dijaki naše šole.

Najpomembnejši cilji praktičnega usposabljanja z delom so:

- pridobivanje praktičnih izkušenj ter povezovanje izobraževanja in dela,
- nadgrajevanje v šoli pridobljenih znanj ter prenos teoretičnega znanja v prakso,
- usposabljanje in razvoj specifičnih spretnosti ter kompetenc poklica,
- spoznavanje novih učnih situacij in tehnoloških procesov,
- spoznavanje novih delovnih sredstev, naprav, pripomočkov, materialov,
- učenje sodelovanja in timskega dela ter komunikacije in nastopa pred strankami,
- razvijanje odgovornosti:
 - za lastno delo,
 - za kakovost, potrebno v poklicnem delu,
 - za upoštevanje predpisov iz varnosti in zdravja pri delu ter varovanja okolja.

Od vas, dijakov na PUD-u, delodajalci najpogosteje pričakujejo:

- komunikativnost, upoštevanje pravil lepega vedenja, bontona,
- pripravljenost učiti se,
- rednost, točnost in natančnost,
- samoiniciativnost in podjetnost,
- zmožnost sodelovanja v timu,
- zmožnost učinkovite rabe časa, energije in materialov,
- dovezetnost za uporabo sodobne tehnologije.

Kako in kje si pridobiti učno mesto za praktično usposabljanje z delom?

Verjamemo, da si učno mesto za praktično usposabljanje z delom znate in zmorete zagotoviti sami, zato to nalogo prepuščamo vam. To je vaša priložnost, da vzpostavite prve stike! V šoli vam bomo stali ob strani in vam bomo pomagali, če nas boste potrebovali.

Najbolje, da si učno mesto pri delodajalcu poiščete v svojem domačem okolju. Izbira delodajalca za opravljanje PUD-a je torej vaša.

Za organiziranje PUD-a je pomembno:

- Potencialnega delodajalca poiščite v svojem domačem okolju. Njegovo poslovanje mora obsegati dejavnost poklica, za katerega se izobražujete. Imeti mora ustrezne delovne prostore in opremo, vaš bodoči mentor pa mora imeti izobrazbo za opravljanje poklica, za katerega se vi izobražujete.

- Predlagamo, da prvi kontakt vzpostavite pisno, s kratko predstavitvijo sebe in svojega namena ter pričakovanjem ugodnega odgovora v določenem času. V dopisu pazite na pravilnost slovničnega izražanja, obliko dopisa in na vljudnost.
- V primeru, da ne bo odgovora v tednu dni, pokličite po telefonu in se sklicujte na svojo pisno vlogo. Pri telefoniranju bodite vljudni in pazite na pravila telefonskega komuniciranja.
- Poskušajte se dogovoriti za prvi osebni stik, kjer se boste medsebojno spoznali in dogovorili za sodelovanje.
- Prosite delodajalca za pisno potrditev (podpis) dogovora o sprejemu na PUD.
- Nikoli ne pozabite na pravila lepega vedenja.
- Če se z delodajalcem dogovorite za izvedbo PUD-a, obvezno takoj sporočite in oddajte pisno potrditev delodajalca organizatorju na šoli.
- V primeru, da bi bili pri iskanju delodajalca neuspešni, prav tako obvezno sporočite organizatorju na šoli, da vas preusmeri k iskanju drugim ali vam pomaga drugače, da si zagotovite učno mesto za izvedbo PUD-a.

Kaj vse je potrebno vedeti pred odhodom na PUD?

Učna pogodba

Vaše pravice in obveznosti na PUD-u so določene z učno pogodbo.

Sestavine učne pogodbe so določene s 36. členom Zakona o poklicnem izobraževanju (ZPSI-1).

Učna pogodba se lahko spremeni na pobudo vsake od pogodbenih strank, se sporazumno odpove ali prekine pod določenimi zakonskimi pogoji. (glej 44. člen ZPSI-1). Če bi prišlo do take namere, vas pred odločitvijo vabimo, da se poprej obvezno pogovorite na šoli z organizatorjem praktičnega usposabljanja. Njegov nasvet lahko prepreči kasnejše zaplete in pomaga pri nadaljnjih postopkih normaliziranja vašega izvajanja PUD-a.

Sklenitev učne pogodbe

Pogodbo običajno sklene šola z delodajalcem. V nekaterih primerih pa pogodbo sklene delodajalec s šolo. Običajno so dvopartitne (pogodbo podpišeta odgovorna oseba na šoli in odgovorna oseba pri delodajalcu), v nekaterih primerih pa tripartitne (pogodbo podpiše dijak, odgovorna oseba na šoli in odgovorna oseba pri delodajalcu).

Dolžnosti dijaka, navedene v učni pogodbi, so:

- redno izpolnjevanje svoje učne obveznosti,
- redno obiskovanje pouka in drugih obveznih izobraževalnih oblik,
- ravnanje po navodilih delodajalca in šole,
- varovanje poslovnih tajnosti delodajalca,
- ravnanje po predpisih iz varnosti in zdravja pri delu in varovanja okolja.

Pravica do zdravstvenega zavarovanja in varstvo pri delu

Pri praktičnem usposabljanju z delom ter tudi na strokovnih ekskurzijah imate dijaki pravico do zdravstvenega zavarovanja kot učenci, v skladu z zakonom. Sredstva za plačilo prispevkov za zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni zagotavlja ministrstvo, pristojno za šolstvo, zato se v takih primerih pogovorite z odgovornimi na šoli.

Temeljna podlaga, da boste lahko uveljavljali pravice iz zdravstvenega zavarovanja, je zagotovljeno osnovno zdravstveno zavarovanje. Kot šolajočemu se vam zagotavlja preko staršev oziroma zakonitega zastopnika.

Mentor v podjetju vas bo že prvi dan seznanil z vsemi ključnimi nevarnostmi, nujnimi varnostnimi ukrepi in opozoril na nevarnosti, kar boste tudi podpisali. Pomembno je, da brezpogojno upoštevate vsa dana navodila za zdravo in varno delo.

Prosimo, da o morebitnih vaših zdravstvenih omejitvah za opravljanje PUD-a, seznanite tudi organizatorja na šoli, da vam bo lahko v pomoč, ko boste to potrebovali.

Napotitev na PUD iz šole

Na PUD vas bomo napotili iz šole, v skladu s šolskim koledarjem in po dogovoru z delodajalci. Vsa obvestila in podrobnejša navodila o PUD-u boste vedno prejeli pravočasno na šoli. Potrudili se bomo, da bodo informacije podane tako, da vam bodo dosegljive in jih boste razumeli. Potrudite se tudi vi, da kakšne pomembne informacije ne boste spregledali in da kasneje ne bi prihajalo do nepotrebnih zapletov. V primeru, da boste imeli dodatna vprašanja v zvezi s PUD-om, se vedno lahko obrnete na organizatorja PUD-a na šoli, ki vam bo pomagal razrešiti vaš problem v okviru danih možnosti.

Okvirni program praktičnega usposabljanja

Okvirni programa boste prejeli na šoli pred odhodom na PUD, en izvod pa boste posredovali mentorju, v kolikor ga še ne bi prejel neposredno iz šole.

Spremljanje mojega PUD-a

Vedeti morate, da bo mentor spremljal potek vašega PUD-a. Pomembno je, da se boste držali dogovorov, upoštevali pravila, navodila in ravnali odgovorno.

Mentor bo dolžan poročati organizatorju PUD-a o:

- neprisotnosti na delu,
- malomarnem, neodgovornem odnosu do dela,
- neprimernem odnosu do drugih (komuniciranje z nadrejenimi, s sodelavci, s strankami).

Poročilo o delu

O poteku izvajanja PUD-a ste dolžni napisati poročilo.

Poročilo mora vsebovati osnovne elemente:

- Naslovna stran (naziv šole, letnik in naziv programa, naziv delodajalca, ime in priimek mentorja, vaše ime in priimek, kraj in čas opravljanja PUD-a).
 - Kazalo vsebine.
 - Kratka predstavitev delodajalca in podjetja ter področje vašega dela (ne več kot pol strani).
 - Vsebina (natančno opiši oddelek, v katerem si opravljal praktično usposabljanje - delo, naloge, dokumente, ki se uporabljajo, znanja, ki se zahtevajo,...
 - Zaključek (povzemi svoja opažanja, izkušnje)

Ob zaključku izvajanja PUD-a

Kakšne so obveznosti dijaka/dijakinje do šole in do delodajalca?

Urejeno Poročilo o delu morate po končanem PUD-u v dogovorjenem času obvezno oddati, v pisni ali elektronski obliki (po e-pošti ali v spletno učilnico) organizatorju na šoli v pregled in kot dokazilo o opravljeni obveznosti in za oblikovanje ocene iz praktičnega usposabljanja z delom.

Ob zaključku PUD-a se ne pozabite vljudno zahvaliti svojemu mentorju in vsem sodelavcem, za priložnost in pomembne izkušnje, na katerih boste nadalje gradili svojo poklicno kariero.

Kako in koliko vam bodo v prihodnje odprta vrata delodajalcev za vaše nadaljnje sodelovanje z njimi, ali celo za morebitno zaposlitev pri njih po zaključku izobraževanja, je odvisno predvsem od vas, glede na to, kakšen vtis boste tam naredili.

Pomembno je, da boste pustili dober vtis in tako omogočili izvajanje PUD-a tudi še naslednjim generacijam naše šole. Zaupamo vam, da se boste kar najbolj potrudili.

Organizator PUD-a:
Dorica Rijavec